

SUHANO

PETRUS

KAHAA PAKUNO

Kaatono Wamba

Suhano Petrus kahaa pakuno ini nopakatue so kosasawindo umati kabhao-bhaono. Patudhuno mpuu suha aini noewangi sabhaha kafoina'u umala nefofoguhu'aondo seemie hodua guru agama bhe noewangi dua podiu modaindo. Petrus nesalo mpuu mie tok a marasaeano ne Kristus koemo notiwudhu totono lalondo ne sabhaha kafoina'u medando na'a. Maraluu'ano sadaa-daa damintahaki kafoina'u tok nefosampendo rasulu moha'aono wuntano matano kodadino bhe kafoina'uno Yesus Kristus. Kotukotu'u nemosodo'aono lalono Petrus, kafoina'undo mpahaguru-guruno putae Yesus paise nasumuli we dhunia ini (3:3-4). Petrus nofofe'ulai'ao putae oleo kahato'ano Ompu tetewe'i nahumato, ampamo kaowu Lahata'ala nofosabahaki, nokiido manusia dabinasa, gaono mpuu kosasawindo manusia dametompa'ao dhosando maka dadumoli ne Anoa (3:8-9). Suhano Petrus ini nobhahi pototo'ano bhe suhano Yudas.

Kalengkano suha 1:1-2

1 Suha aini nomai'ao ne Simon Petrus, palima-lima bhe rasuluno Yesus Kristus, so bhahitie'i pototo'ano kaparasaea bhe insaodi. Nepulao'aoku kaparasaeantoomu ne Yesus Kristus, Lahata'alantoomu mosalamati kaita bhe meowano ka'adhili. ²Sio-siomo sadhia nama'angkoomu kabarakati bhe katohopono dadi pontalabhi-labhino, hampano kaparasaeamiu ne Lahata'ala bhe ne Yesus Ompuntoomu.

Kabhasi bhe kapilino Lahata'ala 1:3-15

³Lahata'ala nopakemo kuasa Kaseemie-mie'ano, nowa'a kaita sabhaha maraluu'ano so dadumadi lumebe'ao. Kafowa'ao'ano

hampano dopande'aanemoomu Kristus, Anoamo fobhasino so daeala'ao dawu weo kakalabhiano bhe kataano lalono.⁴ Pedamo ana'a Lahata'ala nowa'a kaitaomu sabhaha dhandino koharagaano bhe foliuno kakalabchia. Hampano dhandi ana'a lapamoomu ne sabhaha kapoindalo fodai-daino ne dhunia ini, maka mealao mu dawu weo sifatino Lahata'ala.⁵ Dadi'anomo ulei'e mpuu lalomiu neanomo kaparasaeamiu ne Kristus napotubhahi bhe habu metaa; habu metaa napotubhahi bhe kapande.⁶ O kapande napotubhahi bhe kafewanakino totono lalo; kafewanakino totono lalo napotubhahi bhe kakosabaha dopotaami weo kasabha; kakosabaha dopotaami weo kasabha napotubhahi bhe dadi lumebe.⁷ Kalebeno dadi napotubhahi bhe kanini ne bhahitie'into; kanini ne bhahitie'into napotubhahi bhe kanini kaasi ne kosasawindo mie bhainto.⁸ Ane kosasawi'ae podiu sa'ituni makesie'omu dhulu oleo dhulu kantuhu, tetewei nakuma'ende-ende totono lalomiu kumahadhaa'omu bhe nakohasili metaa, sampe sedhulu'a dua mande'aaneomu Yesus Kristus Ompuntoomu.⁹ Tamaka o mie tapa makesino podiu ana'a tapedamo mie mohawuno mata tawa kabunto, nolimpu'aanemo ingka dhosano endefi'ini padamo do-fekanggela'iane.

¹⁰ Dadi'anomo bhahitie'iku, ulei'e mpuu lalomiu fotiwohae'omu putae kotu-kotu'u hintimiу itu nobhasikoomu bhe nopilikoomu Lahata'ala. Ane humabuomu nada ana'a, ingka paise mondawuomu weo dhosa tawa sumowoaneomu kaparasaeamiu.¹¹ Nadamo na'a hintimiу daelengaangkoomu kaangka'a molalesa mesua'omu weo kafopahinta'a suhue dhamani, ingka aitumo kafopahinta'ano Yesus Kristus Ompuntoomu mosalamati kaitamo.

¹² Kanandoo'anomo patudhuku sadhia ame'ulaiangkoe'omu bhahi-bhahi'ae ini, mahingga pande'aanemoomu bhe nomatangkamo koehemiu weo kabanara toka netahimamiu.¹³ Kao-mponano pae'o ahumunsa mbadha kasaraku ini, aabhiemo dua takaku sadhia ame'ulaiangkoe'omu bhahi-bhahi'ae ini.¹⁴ Kapa'amо apande'aane dadiku ini paemo naomponaa, ingka padamo nofohato kanau wutono Yesus Kristus Ompuntoomu.¹⁵ Dadi'anomo a'ulei'e laloku neanomo mahinggamo akundomo, kosasawi'ae na'a sadaa-daa'e me'ulai'eomu.

Petrus nembali sakusiino kakalabhiano Kristus
1:16-21

¹⁶ Wakutuuno tafohatoangkoomu kuasano Omputo Yesus Kristus bhe kahato'ano mada kaowu, insaodi miina tamangkafi kapukapuna nehabundo manusia, tamaka padamo tawoha'ao wuntano mata mani kakalabhiano. ¹⁷ Insaodi tawoha'ao wuntano mata mani Yesus netahima kakalabchia bhe kafosibhala ne Lahata'ala Amano. Wakutuu ana'a notifetingke suahano Foliuno Kakalabchia nokobhoasao ne Anoa ambanoo, "Anoamo ini anaku timoasi'aono, neposahasi'aono laloku."^a ¹⁸ Suaha ana'a tafetingke'ao wuto mani nomai'ao te surugaa wakutuuno tapoowa-owa bhe Anoa te gunu mongkilo.

¹⁹ Dadi'anomo sedhulu'a kamatangkano tafintahaki putae bhoasaono Lahata'ala nekosuaha'aondo ana-anabii daanumo netoo. Naetaa mpuu umondofaaneomu bhoasao ana'aa, kapa'amo nokotilanga pedamo kantalea we mohohondo'ano. Tilanga aitu ondo-ondoe'omu kansuhu, ampa nahumaha kamentae maka o kowine nakotilanga weo totono lalomiu.^b ²⁰ Foliuno kafaraluu so nepande'aomiu: kaowilino Lahata'ala mangka'ano ne ana-anabii tibuhino weo Kitabi, paise naembali dama'anakie ampa kapoindalono wutondo. ²¹ Kapa'amo miina nandumandooa kaowilino Lahata'ala nefosampendo ana-anabii nomai'ao ne kapoindalondo manusia, tamaka kuasano Rohino Lahata'ala kumabhintino ana-anabii sampe dokosuaha'ao kaowilino Lahata'ala.

Mpahaana-anabii bhe mpahaguru-guruno
2:1-22

2 Endefi'ini ne olotando umatino Lahata'ala nandoo mie mpa haana-anabiino, nadamo dua aitu ne olotamiu itu nandumandoo mpahaguru-guruno. Andoa daeowa sabhaha kafoina'u tapa banara so mefobinasano manusia, bhahamo dagumagai'emo Kafeompu'a madano tumolosida. Nadamo ana'a dapiki'awamo kabinas'aano wutondo. ² Dablahi mie so mangkafino podiundo nekuasaino sabhaha nafusu modai. Hampano kafoina'u bhe

^a 1:17 Mat 17:1-5; Mrk 9:2-7; Luk 9:28-35

^b 1:19 O kamentae nepulao'aono oleo kahato'ano Ompu; o kowine ka'ibahatino wutono Kristus.

habundo dabhahi mie so meka'aebuno Kaangka'ano Kabanara, ^ama'anano kaparasaea ne Kristus.³ Hampano kakadau-daundo mpahaguru-guruno na'a daetula-tulaangkoomu sabhaha paha, patudhuno daeala'ao laba. Tamaka kahukumundo nomponamo dofontaa-ntaa'e, Lahata'ala miina bhe kaodoa, tetewei namobinasada.

⁴ Ingka endefi'ini mala'ekati kodhosano miina dalumapaa ne kahukumuno Lahata'ala, tamaka no'ohoda we naraka. Andoa maitu nofopesuada weo kantie mohohondono, nofekataada ampa nahumato oleo so katibhotusi'ando. ⁵ Pedamo dua ana'a we dhamani wawono, mie modai miina dalumapaa ne kahukumuno Lahata'ala. Anoa nofosampu luano oe bhalano ne dhuniando mie modai na'a, maka mpahinomo Nuh bhe mie pipituno poowa'ano sumalamatino. Nuh ini sadhia nofofohato'ao dadi banara.^a ⁶ Pedamo dua ana'a ne kotano Sodom bhe Gomora, Lahata'ala nohukumuda nohampunianda efi, somo sandahano so kumadhadiano ne mie modai. ⁷ Wakutuu ana'a ampamo Lot nefosalamati. Anoa ini mie banara, nosabha mpuu handano hampano habundo mie tapa mefadhlulino atora bhe dumadino weo nafusu modai. ⁸ Kapa'amo Lot, mie banara maitu, nodadi ne olotando maka se'o-se'oleo nowoha bhe nofetingke diundo, sampe totono lalono nokadee-dee sepali'a.^b ⁹ Bhahi-bhahi'ae maitu nofotiwohamo putae Ompu nopande'aane nofosalamati mie banara mai'ao ne sabhaha kasabha bhe nopande'aane dua nohunsa mie modai ampa nahumukumuda nahumato oleo so katibhotusi'ando, ¹⁰ mangkenomo andoa mangka-angkafino nafusu hamesa bhe kapoindalo pokahakuno bhe misakino kuasano Lahata'ala.

Ka'osano kakadondo bhe kalangkeno diundo mie mpahaguru-guruno na'a, sampe dokadomo dua dofeka'aebu dumadino weo kakalabchia te surugaa. ¹¹ Gaha'aitumo mahinggamo mala'ekati moliuno ka'osa bhe kuasando mpahaguru-guruno na'a, ingka miina daokadoa dameka'aebu tawa dasumangkati dumadino weo kakalabchia na'a ne wiseno Lahata'ala. ¹² Tamaka mpahaguru-guruno maitu pasa'idamo kadadi tapa kofekihino, tadowadimo so mbadhando, dolente so kaowu dahumakoda bhe dasumumbleda.

---

^a 2:5 Kej psl 6-7

^b 2:6-8 Kej psl 19

Andoa dofeka'aebu tapa nelosangindo, sampe habu modaindo maitu somo kabinasa'ando pasadamo kadadi fohumaano.¹³ Kakkadee-dee so ne'awando na'a kanggetu dua ponambono habu modaindo fofodee-deeno. Dohabu pokahaku ole-oleo dokonaemo dua kataano namisindo. Ane dohumaa dopombali-mbali bhe hintimiu weo kahamendo umati, diundo notimolampi bhe notimoambano'ao mba'inomo dololanu'ao nafusu modai.¹⁴ Matando nopono'ao nafusu kamonsule bhe miina bhe kangaraa dehabu dhosa. Mie monaleno kaparasaea dowudhuda. Totono lalondo dokane-kanea'ane kakadau-dau. Andoa o mie somo nekangkanaino balaano narakaa.¹⁵ Andoa dokolinomo mba'inomo miina damangkafi kaangka'a melaa'ano, tamaka doangkafimo kaangka'ano Bileam anano Beor endefi'ini. Bileam na'a noasiane sepali'a neala ponambo ne habu modai.¹⁶ Tamaka Bileam ne'awa kafodhaga wakutuuno keledai kasawi'ano tapa mandeno mugauno tamba'omo nokosuaha peda manusia. Pedamo ana'a anabii aitu dafosuhue nahumunsa podiu kakambee-mbeeno maitu.^a

¹⁷ Mie mpahaguru-guruno itu pasadamo matano oe mokekele-no, peda'idamo pakahawu nefololano kawea mo'osa. Lahata'ala tokamo nefontaa-ntaa'anda kaeate'a weo doloma mposo.¹⁸ Andoa defomantale wamba kalangkeno diu pata kofahalaa'ano. Depakesimo dua nafusu modai defetando mie kane'o lumapano mai'ao ne dadi modai.¹⁹ Mie andoa na'a dodhandianda kabebasi, gaha'aitumo wutondo mpahaguru-guruno maitunofobhatuada kanea fofobinasano. Ingka dopande'aane ane seemie manusia notalo, nembalimo bhatuano o ae maka dua tumaloe na'a.²⁰ Kapa'amo ane o mie nopande'aomo Ompu bhe Omputo Fosalamatino Yesus Kristus, ingka nolapamo mai'ao ne sabhaha kuasano dhunia pokahakuno. Tamaka ane suli toha dotigogantu bhe dotalo ne sabhaha kuasa na'a, ingka sedhulu'a kadahano bhe endefi'ini.²¹ Mie medando na'a sakotu'uno netaamo paise sepali'a damande'ao kaangka'ano kabanara, bhe damande'aane maka dukundo pahinta mongkilo nefosampe ne andoa na'a.²² Podiundo nopokantibha mpuu bhe wambano kapalenda aini "O da'u suli nososo tongkano, o wewi mada mekadiuno nosuli toha no-feleombo."^b

^a 2:15-16 Bil psl 22-25

^b 2:22 Ams 26:11

Oleo kahato'ano Ompu
3:1-16

3 Bhahitie'iku timoasi'aono, aini o suhakumo kahaa pakuno. Ne kohaatangke'ae suhaku ini a'ulei'e laloku afe'ulaia-nkoomu bhahi-bhahi'ae ini so nomoinda'ao fekihimi. ²Gaoku me'ulai'eomu wambano Lahata'ala nekosuaha'aondo wawo ana-anabii mongkilo, bhe me'ulai'eomu dua sabhaha pahintano Ompu bhe Fosalamatino, nefosampendo rasulu'i ne hintimi. ³Foliuno kafaraluu so nepande'aomiu: nama'o pandano dhamani dahumato mie foele-eleno damele-elekoomu. Andoa dodadi doangkafi kaowu kapoindalono mbadhando. ⁴Andoa dapugau ambado, "Ingka ambado, Ompu nopolandi namai, kaowua ne amai'emo bhahaa? Kapa'amo awua'intoomu domatemo, maka o dhunia mpini pakatifokonandoono, ta'ampamo aitu ingka sadaa-daa'emo." ⁵Andoa dofepuu'e dongahe datumandai'e putae we dhamani wawono Lahata'ala tanokobhoasao nonandoomo lani bhe dhunia, o dhunia nomai'ao ne oe bhe bhahi-bhahi'ae ndumandoono dodadi'ao oe. ⁶Pedamo ana'a ingka o oemo dua mobinasano dhunia wawono, nofobinasaane luano oe bhalano.^a ⁷Tamaka hampanomo dua bhoasaono na'a lani bhe dhuniantoomu ampa aitu sadaa-daa nodamba'aane, neanomo mada kaowu namohansuruane efi; nohunsa-hunsae ampa nahumato tempono so katibhotusi'ando bhe katifobinasa'ando mie modai.

⁸Ampamo kaowu bhahitie'iku, koise molimpup'aaneomu dua sehondano ini: ne pomatano Lahata'ala se'oleo tanopototomo bhe sehewu ta'u, sehewu ta'u tanopototomo bhe se'oleo. ⁹Ompu miina naepoluntu-luntua namekako'ula dhandino, mahingga nandoo mie kofekihino peda na'a. Tamaka nosabahakikoomu, kapa'amo nokido bhe so binasano, gaono kosasawindo manusia dametompa'ao dhosando bhe dadumoli ne Anoa. ¹⁰Oleo kahato'ano Ompu tetwei nahumato, nahumato nada kas'o. Ne oleo ana'a o lani namiinae napoangka huhu timote'i bhe sabhaha ndumando'ano te lani nahumampuniane efi. O dhunia bhe kosasawi'ae ndumandoono te wawono naosalii. ¹¹Ane kosasawi'ae damobinasae nada na'a, nada amai bhahaa beano so dadimiu? Ingka

---

^a 3:6 Kej psl 7

tabeano naongkilo bhe nalumebe mpuu podiumiu. ¹²Weo dadi medando na'a ntumaa-ntaa'omu oleono kahato'ano Ompu bhe ulei'e lalomiu so napikihato'ao. Ne oleo ana'a o lani naowolo natikantunu, sabhaha ndumandoo'ano te lani name'oe hampano hendeno efi. ¹³Tamaka pedamo dhandino Lahata'ala, intaodiomu dentaa-ntaa'omu lani bhe dhunia bu'ou, ne itumo kapoindalono Lahata'ala sadhia damangkafie.

¹⁴Dadi'anomo, bhahitie'iku timoasi'aono, poowa ntaa-ntaa'omu bhahi-bhahi'ae na'a, ulei'e lalomiu dadi mongkiloomu weo pomatano Lahata'ala, pae kodengo-dengoomua bhe pometaa'omu bhe Lahata'ala. ¹⁵Kakosabahano Lahata'ala tabeano dakumonae mbali kasalawando manusia so dasumalamati'ao. Paulus, bhahitientoomu timoasi'aono, ingka padamo dua nobuhiangkoe'omu, noangkafi kapande ne'awano. ¹⁶Ne kosasawi'ae suhano, Paulus sadhia dua nobuhi kafoina'u aini. Daanumo nandoo sehonda haa honda mo'ali'ano doma'anakie, sampe dobhansu-bhansulee mie tapa lumosangie bhe monaleno kaparasaea. Pedamo dua ana'a nehabundo ne wamba sigao'ano weo Kitabi. Panda-pandano naembalimo so kabinasa'ando.

Kasongkono suha 3:17-18

¹⁷Tamaka hintimi, bhahitie'iku timoasi'aono, ingka pande'aane-moomu wawo bhahi-bhahi'ae na'a. Dadi'anomo kodhagaomu koe dobulukoomu weo kalibundo mie kolilinono pata mefadhulino atora, bhabasaa mondawuomu mai'ao ne kafinda'amiu motangka'ano. ¹⁸Naetaa mpuu modhuluomu kabhalo bhe kamatangkamiu weo kanini kaasino Yesus Kristus, Ompu bhe Fosalamatino, bhe nasedhulu'a dua mande'aaneomu. Nopantasi mpuu damosi-bhalae ha'oleo ini ampa suhue dhamani! Amin.